

A doktori iskola névváltoztatási kérvényt nyújtott be az Oktatási Hivatalhoz. A doktori iskola a MAB Testülete támogató döntése esetén nevet változtat, az új név alkalmazásának kezdő napja várhatóan a 2020/2021. tanév I. félévé. Az új név: Hantos Elemér Gazdálkodás- és Regionális Tudományi Doktori Iskola.

Miskolci Egyetem

**VÁLLALKOZÁSELMÉLET ÉS GYAKORLAT
DOKTORI ISKOLA**

Az akkreditációs eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően.....	3
I.1. Főbb erősségek	4
II. A látogató bizottság értékelése.....	5
II.1. A doktori iskola általános helyzetképe	5
II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége	5
II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés	7
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika	7
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése.....	8
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	10
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése.....	12
ESG 1.5 Oktatók.....	14
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	15
ESG 1.7 Információkezelés	16
ESG 1.8 Nyilvános információk	18
Látogató Bizottság.....	20

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

Az Oktatási Hivatal a MAB-ot szakértőként rendelte ki a Miskolci Egyetem Vállalkozáselmélet és Gyakorlat Doktori Iskola keretein belül regionális tudományok tudományág nyilvántartásba vétele, annak keretében doktori képzés indításának engedélyezése és nyilvántartásba vétele ügyében.

A DI a MAB Testülete támogató döntése esetén nevet változtat, az új név alkalmazásának kezdő napja várhatóan a 2020/2021. tanév I. félévére. Az új név: Hantos Elemér Gazdálkodás- és Regionális Tudományi Doktori Iskola.

A MAB Látogató Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) a Miskolci Egyetem Vállalkozáselmélet és Gyakorlat Doktori Iskola által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és az online interjúk alapján megállapítja, hogy a Vállalkozáselmélet és gyakorlat Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) elvei értelmében egységes szerkezetű, az egész doktori iskolára kiterjed.

A doktori iskola minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai tervezettek, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai rendszeresek. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között erős a kapcsolat, az oktatás-kutatás menedzsmentje megfelelő, iránya illeszkedik a doktori iskola stratégiájához.

A támogató – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai – folyamatok, valamint az infrastruktúra jó háttérrel biztosít az oktatási és kutatási tevékenységhez.

Ennek alapján a doktori iskola öt évre akkreditálható.

Az egyes ESG-pontokat tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatóak. Mérlegelésüket a doktori iskolára bízva a Bizottság, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

I.1. Főbb erősségek

A MAB fontos célja, hogy az akkreditációs eljárások során tapasztalt jó gyakorlatokra felhívja a doktori képzést folytató intézmények figyelmét. A Bizottság e célból összegyűjtötte azokat a gyakorlatokat, melyeket példaértékűnek talál, s melyekből más doktori iskolák is ötleteket meríthetnek.

- Valamennyi új témakiírás esetében végeznek témakiíró auditot, melynek során az előre rögzített feltételeknek való megfelelés ellenőrzése történik meg. Stipendium Hungaricumos (továbbiakban SH) hallgatók esetében például jól definiált idegennyelvi kritériumokat ír elő a DI.
- A lemorzsolódás csökkentése, valamint a disszertációk minőségének javítása érdekében minden disszertációtervezetet módszertani bíráló alá vetnek, melynek célja a kutatómódszertani megalapozottság ellenőrzése, javítása. A doktoranduszok csak ezt követően tudják műhelyvitán bemutatni a kutatásukat, majd a követő fejlesztések és javítások után már magabiztosabban tudnak felkészülni a védésre.
- Követendő jó gyakorlat az a forrásszerzési tevékenység, ami a DI-ben lévő szakmai kutatói munka támogatásához többletforrásokat nyújt, ezzel is segítve a hallgatók szakmai munkájának fejlődési lehetőségeit. Szakmai műhelyekben dolgozó oktatók kapcsolati hálójának beépülésével többletforrások generálódnak a DI-ben, így a finanszírozási lehetőségek javulnak.
- „Horizontális tudásmenedzselés” más intézmény (Debreceni Egyetem) doktori iskolájával történő együttműködésben, amelynek keretében a doktori iskolák oktatói és hallgatói közös rendezvények keretében mutatkoznak be egymásnak, cserélnek tapasztalatot.
- A DI-n belül Doktori Tanulmányi Bizottság (DTB) működik, elnöke a DI oktatója, tagja többek között az oktatási ügyekért felelős dékánhelyettes, valamint két doktorandusz. A bizottság a Tudományági Doktori Tanács (továbbiakban TDT) – a hallgatók tanulmányi és vizsga ügyeivel kapcsolatos – állásfoglalásainak előkészítő testülete, működését a DI Működési Szabályzatának mellékletét képező ügyrend szabályozza.
- A DI Minőségbiztosítási Szabályzatában is rögzített benchmarking tevékenység folytatása: a DI a karral közösen figyelemmel követi, elemzi a gazdasági képzési terület doktori iskoláinak gyakorlatait, azonosítva ezáltal a lehetséges fejlesztési irányokat.

II. A látogató bizottság értékelése

II.1. A doktori iskola általános helyzetképe

A Vállalkozáselmélet és gyakorlat Doktori Iskola a Miskolci Egyetem hét doktori iskolájának egyike, ami elsősorban a gazdaság- és társadalomtudományok területén képzést végző műhelyek között szerepel. A DI stratégiája, kutatási- és képzési profilja jól láthatóan illeszkedik a hazai és nemzetközi kutatási irányokhoz. Legfőbb irányai közül kiemelkedik a globális pénzpiacokhoz kapcsolódó térbeli vizsgálatok kutatása, amit a törzstagok és oktatók egyéni oktatási és kutatási kapcsolatai is jól mutatnak.

Képzési rendszere alapján két programból áll, melyek közül a gazdálkodás- és szervezéstudományok mellé jelenleg folyik a regionális alprogram beintegrálása. A DI regionális tudományok tudományággal való bővítési szándéka indokoltnak tekinthető, hiszen a témakiírások és a törzstagok, oktatók kutatási irányainak elmúlt években történő változásai ez irányba bővültek. Az általános közgazdasági ismeretek, vállalatgazdaságtan, a marketing, a pénzügy, az üzleti tudományok témakiírások mellett a tértudományok kutatási irányai is megjelentek.

Jelenleg a doktori iskolában 46 magyar és angol témakiíráshoz kapcsolódóan 35 fő oktatja a doktori.hu oldalon megjelenített 57 (25 fő külföldi és 32 fő magyar) aktív hallgatót. Az aktív hallgatók 28 témavezető és négy társtémavezető között oszlanak meg. A meghirdetett témák makro- és mikrogazdasági aktualitásai mellett, nemzetközileg is elismert oktatók vonzzák a hallgatókat. A 10 fő törzstag között egy fő professor emeritus és hét egyetemi tanár található, akik közül két fő akadémiai doktor és egy fő az MTA külső tagja. Az összes eddig felvett hallgató (283 fő) közül tanulmányait befejezte és abszolutóriumot szerzett 144 fő, akiből 56 fő (38,8%) a fokozatot szerzettek száma. A végzettek aránya megfelel a hazai társadalomtudományi tématerület arányainak.

A doktori iskola az elmúlt évek folyamatában számos lépést tett a nemzetköziesítés irányába, például a tantárgykínálat bővítése, a hallgatói mobilitás lehetőségének biztosítása területén. Összességében megállapítható, hogy a vizsgált időszakban a doktori iskolában az aktuális témakiírások mellett, magas szintű oktatói munka folyt, amit a minősítések és a témavezetők elhivatottsága, kutatási aktivitása is igazol.

II.2. A törzstagok tudományos tevékenysége

A doktori iskolákról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) meghatározza a törzstagság kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) pontja értelmében, hogy törzstag az lehet, *„aki a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról*

szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis (a továbbiakban: Adatbázis) alapján vizsgálendő”.

Egyértelműen megállapítható, hogy a Miskolci Egyetem Vállalkozáselmélet és gyakorlat Doktori Iskola törzstagjai:

Balaton Károly, egyetemi tanár
Benedek József, egyetemi tanár
Kocsiszky György, professor emeritus
Kovács Levente, egyetemi tanár
Nagy Szabolcs, egyetemi docens
Nagy Zoltán, egyetemi docens
Pál Tibor, egyetemi tanár
Piskóti István, egyetemi tanár
Sikos T. Tamás, egyetemi tanár
Veresné Somosi Mariann, egyetemi tanár

a kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelően folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytatnak.

Balaton Károly a DI vezetője, nemzetközileg is ismert és elismert, Akadémiai Díjas kutató, aki a szervezeti változások, a vállalati stratégiai magatartás és a stratégiai menedzsment területén számos kiemelkedő kutatási eredménnyel rendelkezik. Több hazai és nemzetközi közgazdasági, gazdálkodástudományi szervezet vezető tisztségviselője, tagja. Kiemelkedő munkabírásról tanúskodik témavezetés területén is, hiszen az eddig vezetésére bízott 18 doktorandusza közül kilenc fő szerzett már PhD-fokozatot. Végzettjei és témavezetettjei között több külföldi hallgató is megtalálható, illetve több tantárgy oktatását is végzi angol nyelven. Jelenleg is kettő, a doktori iskola fő oktatási és kutatási irányának megfelelő témakiírással rendelkezik.

Az akkreditáció szempontjából a törvényi életkorhatárokat is figyelembe véve, szükséges a jövőképi stratégia kialakítása. Ennek egyetemi szabályzásának pontosítása szükséges a DI folyamatos működése érdekében. Itt elsősorban a DI vezetésének a törvényi és egyetemi szabályozás közötti folyamatos kapcsolat fenntartásának tervezését szükséges meghatározni, hiszen a jelenlegi szabályozás a DI vezetésére csupán 2021. 02. 25-ig ad biztosítékot. A DI önértékelésében ezen kérdés vizsgálatára nem tért ki. A látogatás során ugyanakkor kiderült, hogy a működés folytonossága biztosított és az utánpótlás megtervezett, a törzstagok között van olyan, aki az egyetemi szabályzás módosítása után alkalmas lehet a DI vezetésére.

II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

A DI működése minőségbiztosításának kereteit a „Miskolci Egyetem Minőségbiztosítási Szabályzata”, a „Doktori Iskola Minőségbiztosítási Szabályzata és eljárásrendje”, valamint „A Miskolci Egyetem doktori képzés és a doktori (PhD) fokozatszerzés szabályzata” képezi. A Doktori Iskola Működési Szabályzata (DI-MSz) az egyetem doktori szabályzatának melléklete, magyar és angol nyelven is elérhető. A DI minőségbiztosítási rendszere szervesen illeszkedik a Gazdaságtudományi Kar (GTK) minőségbiztosítási rendszerébe, ahogyan szervezetileg a DI is a Karon belül működik, költségvetése a kari költségvetés része.

A DI megfogalmazta küldetését, mely szerint működésének célja, hogy az Észak-Magyarországi régió egyik szellemi központját képező Miskolci Egyetem tudományos kisugárzását növelje a gazdálkodás és regionalitás területén, valamint, hogy hozzájáruljon a régió fejlődéséhez a nemzetközi színvonalú kutatás humán feltételeinek megteremtése, a tehetséggondozás és az innováció ösztönzése révén. A DI jövőképe illeszkedik az egyetem által megfogalmazott jövőképhez. A vízió szerint az intézmény az Észak-Magyarországi régió meghatározó tudományos kutatási és oktatási intézményévé kíván válni. A kitűzött célokhoz stratégiai térkép is készült, melynek ábrája az önértékelési dokumentumban bemutatásra került. A stratégiai térkép alapján és az egyetem által megfogalmazott Intézményfejlesztési Tervben (IFT) rögzített célokkal összhangban kerültek megfogalmazásra a DI minőségcéljai, amelyek közül kiemelendő a doktori fokozatot szerzettek arányának növelése, a doktori képzés versenyképességének növelése, a hallgatók számára történő publikációs és konferencia részvételi támogatások mértékének növelése, a képzésben részt vevő hallgatók publikációs eredményességének javítása, az időben teljesítő hallgatók arányának növelése témavezetőnként. A DI helyzetének értékelésére SWOT-elemzés keretében is sor került, a felmérés eredményét felhasználták a fejlesztési irányok meghatározásához.

Minőségbiztosítási politikát az egyetem vezetése fogalmazott meg, melyben rögzítette, hogy a „képzési és kutatási tevékenység fejlesztése érdekében minőségbiztosítási, irányítási rendszert épít ki”, és hogy azt „fejleszti a Felsőoktatási Törvény, a MAB elvárásai, valamint a nemzetközi elvárások és trendek szerint”. A dokumentum az egyetem honlapján magyarul elérhető. Az intézmény Minőségbiztosítási Szabályzatának értelmében a Minőségbiztosítási Csoport feladata „az Egyetem minőségbiztosítási rendszerének átfogó működtetése, felügyelete és támogatása”. Minőségbiztosítási képviselője a karoknak, illetve intézeteknek van. A Minőségbiztosítási Bizottságnak a DI vezetője, illetve titkára nem tagja, a DI ún. „együtműködési és véleményezési feladattal” vesz részt a bizottság munkájában.

A tudományos és nemzetközi rektorhelyettes feladata többek között a DI-k felügyelete, a Doktori Tanács és Habilitációs Bizottság működtetése, a doktorandusz munka felügyelete és a tudományos munka egyetemi szintű minősítése. A DI Tudományági Doktori Tanácsa (TDT) minden tanév első ülésén Munkatervet fogad el az éves munka és az ülések ütemezéséről, a Munkatervet a honlapján közzéteszi. A DI a Gazdaságtudományi Karral együttműködve

motivációs és fókuszcsoportos felméréseket végez annak érdekében, hogy a hallgatói visszajelzések alapján javítsa oktatási módszereit és tananyagait.

Évi rendszerességgel ellenőrzésre kerül az oktatói és témavezetői publikációs tevékenység, és valamennyi új témakiírás esetében végeznek témakiíró auditot is, melynek során az előre rögzített feltételeknek való megfelelés ellenőrzése történik meg. A TDT a szabályozó dokumentumokat rendszeresen áttekinti, a DI Minőségfejlesztési Tervében foglalt tevékenységek eredményeit éves értékelésben elemzik, melyek kari és tanszéki értekezleteken ismertetésre kerülnek az érintettek számára.

Az online megvalósított akkreditációs látogatás során elhangzottak és a kapott információk alapján megállapítható, hogy a szabályozásokat, a kitűzött célokat, a megfogalmazott intézkedéseket és az eredményeket a DI vezetője, témavezetői, oktatói ismerik, azokkal azonosultak. Az oktatók körében általános a minőségtudatos szemléletmód, a minőségbiztosítás a mindennapi munka része. A DI vezetése a Kari vezetéssel összhangban elkötelezett a minőségfejlesztés iránt. A hallgatóközpontúság példaértékű. A DI működése összhangban áll a sztenderdben leírtakkal.

Ajánlások

Az egyetemi szintű Minőségpolitika utolsó kiadásának dátuma nem azonosítható a honlapon, javasolt dátummal ellátni.

Megfontolásra ajánlott, hogy a DI-nak legyen minőségbiztosítási képviselője, akinek feladata a DI minőségügyi feladatainak operatív ellátása, és aki legyen tagja a Minőségbiztosítási Bizottságnak.

Javasolt a minőségcélok táblázatos formájú, elkülönített megjelenítése, a célkitűzések, az intézkedések és az értékelések dátumainak feltüntetésével, annak érdekében, hogy éves szinten könnyebben nyomon követhetők legyenek.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

A DI képzési programja összhangban van tudományterületének hazai és nemzetközi kutatási eredményeivel, így kellő módon követi a gazdálkodási, a szervezéstudományi, a makro-pénzügyi, illetve térbeli struktúrák legújabb eredményeit. A két alprogramot magába integráló doktori iskolában olyan képzési terv került kialakításra, amely a fenti tudományterületek nemzetközi kutatási eredményeit is megjeleníti, illetve az oktatott tantárgyakban ezek cselekvő módon megtalálhatóak.

A kerettanterv és a tantervi háló egységes szerkezetben készült, ami így letisztult és áttekinthető, rugalmas és összekötő kapcsolatokat mutat a hallgatók tanulmányainak megtervezéséhez. Az alprogram tantárgyi struktúrájában megjelennek a mindkét alprogramon kötelező tárgyak, illetve az alprogramok speciális ismeretkörei is. A megszerezhető kreditek számszerűen követhetővé teszik a szükséges munka arányait és

megfelelő módon hangsúlyozzák a kutatási és a publikációs tevékenység fontosságát. A tantervi háló tantárgyainak egymásra épüléséből jól látható, hogy a DI alapvető célja az általános elméleti és módszertani alapon túl olyan tantárgyak oktatása, amelyek törzsanyaga közvetlen segítséget nyújt a doktori értekezés későbbi koncepciójának, módszertanának és szakirodalmának véglegesítéséhez. Ebből adódóan kiemelt helyen szerepelnek a képzési és kutatási szakaszban az oktatásmódszertani szempontból megújított Kutatásmódszertan és a Kvantitatív módszerek tantárgyak, melyek minden doktorandusz számára kötelezően teljesítendőek. Elsajátításuk jó alapot biztosíthat a későbbi, magas szintű publikációs tevékenységhez szükséges egyéni kutatómunkához. A tanterv felépítésébe figyelembe veszi a hallgatók sokféleségét, előzetesen megszerzett kompetenciáit, így rugalmas tanulási folyamatot biztosít. Az átadott tudás piacképességét segíti elő, hogy az oktatási folyamatba bevonnak külső, nemzetközi és hazai szakértőket, vállalati szakembereket (pl. Robert Bosch) is.

A képzés első – képzési és kutatási – szakaszához kapcsolódó tantárgyi kínálat megfelelőnek ítéltető a komplex vizsga elméleti részének teljesítéséhez. A kidolgozott tantervi követelmények lehetőséget adnak az elméleti oktatás kreditjei mellett az irányított oktatási-, kutatási- és publikációs tevékenységek végzésére is. A választható tanegységek közötti arány kiegyenlített a két alprogramban. Az elérhető információkból nem derül ki, hogy a szabadon választható tárgyakat mely tantárgyi listáról lehet választani, vagy az alprogramokon belüli tématerületek tantárgyaiból van lehetőség ezek választására. Továbbá az sem került egyértelműen megfogalmazásra, hogy a hallgatóknak van-e lehetősége a félévek folyamatában változtatni az alprogramokon belüli tématerületek tárgyai között.

Az aktuális doktori témák többsége országos vagy nemzetközi jelentőségű makrogazdasági, pénzügyi kérdések vizsgálatát célozza, ugyanakkor láthatjuk, hogy a kiírt témák csupán kisebb része (kb. 20%-a) foglalkozik a regionális, a térbeliség tudományához szorosan kapcsolható kérdésekkel. Ennek érezhető anomáliáját javasolt módosítani. Új témajavaslatot a TDT által auditált témavezetők tehetnek szabályozott módon, évente egy alkalommal, illetve egy további alkalommal az SH-s hallgatóknak, ahol viszont a témavezetőknek jól definiált idegennyelvi kritériumoknak is meg kell felelniük.

A bemeneti lehetőségeket vizsgálva a DI a gazdálkodás- és szervezéstudományok tudományághoz kapcsolódó tíz mesterképzési szakból ötöt hirdet a GTK-n, míg a regionális tudományokhoz kapcsolódó három szak közül egyet sem. Ezen állapot megnehezítheti a regionális alprogram hosszú távú működését. Ellentmondás található a DI honlapján akkreditációs határozatszámokkal is kiegészített bemeneti mesterképzési szakok felsorolása és a GTK honlapján megjelenített és hirdetett mesterképzési szakok között. A DI honlapján megjelenő akkreditált szak (regionális és környezeti gazdasági mesterképzési szak) a kar honlapján nincs megjelenítve, hirdetve. A mesterképzések iránti érdeklődés általános országos csökkenése a DI beiskolázását is nehezíti. A Bizottsági interjúk keretein belül felmerült a mesterképzési szakok új rendszerének (kétféléves képzések) keretein belüli szakkövetés tervezése is, ami lehetőséget adhat majd a bemeneti lehetőségek bővüléséhez.

A TDT 11 fő belső, hat fő szavazati jogú külső és két fő tanácskozási jogú tagból áll. A tanácsban egy doktorandusz tag vesz részt, valamint megtalálhatóak mind a két alprogram

képviselői és a külsős tagok által képviselt tudományterületek is jól kapcsolódnak az alprogramok tudományos irányaihoz. A programok módosítási javaslatait a TDT véleményezi – figyelembe véve az elvárt minőségbiztosítási paramétereket – és dönt a módosítás szükségességéről, annak bevezetéséről. A főbb erősségek között már említett benchmarking tevékenység során a DI a gazdasági képzési terület doktori iskoláinak jó gyakorlatait gyűjti és hasznosítja a képzése fejlesztéséhez. A tantárgyak oktatásmódszertani megújítása szintén dicséretes. Itt jól hasznosítják az egyetem korábbi Észak-magyarországi Regionális Távoktatási Központja működése, és nemzetközi projektjei során összegyűjtött tapasztalatokat.

A képzési program kialakításában és annak felülvizsgálatában jelentős szerepet kapnak a kapcsolódó intézetek és a kari vezetés véleménye is, valamint fontos szerepe van a hazai és nemzetközi szttenderdek figyelembevételének. Ezek alapján megállapítható, hogy a DI kiterjedt és meghatározó kapcsolatokat ápol hazai és nemzetközi, hasonló tématerületekkel foglalkozó, doktori iskolákat is működtető egyetemekkel, illetve tagja a Gazdálkodástudományi Doktori Iskolák Európai Szövetségének (EDAMBA) is.

Ajánlások

Egyértelműsíteni szükséges, hogy a szabadon választható tárgyak kötődnek-e az egyes alprogramokhoz, vagy bármelyik tantárgy választható. Ezzel az abszolutóriumhoz elfogadható tantárgyak rendszere is egyértelműsödhet.

A komplex vizsgák esetében érdemes lenne az eddigi tapasztalatokat értékelni, a felmerülő javaslatokat megfogalmazni és ezeket a következő önértékelésben megjeleníteni. Újabb értékelésre az első doktori védések után lehetne majd ismét sort keríteni.

Értékelendő folyamatnak tekinthető a tantárgyak kapcsolati rendszerének kialakítása, de nagyobb rálátást biztosíthatna a jelentkezők számára, ha a DI honlapján elérhetőek lennének a meghirdetett tématerületek és az oktatott tantárgyak bővebb bemutatása, leírása.

A DI-MSz-ban megfogalmazott jelenlegi publikációs követelményeket szükséges lesz kibővíteni a regionális témákban történő publikációs lehetőségekkel, növelni azon folyóiratok számát, amik az adott témában szakmailag is indokoltak, elfogadottak.

A témakiírásoknál szükséges lenne hangsúlyosabb figyelemben részesíteni a munkaerőpiac igényeit, hogy ne csak a saját mesterképzésükről vegyenek fel hallgatókat, hanem a vállalkozásoktól is, amelyre példák már most is vannak (pl. Robert Bosch, SAP).

Javasolt a publikációs mérföldkövek jelölése a képzési tervben (a képzés első négy féléve alatt legalább 36 publikációs kredit megszerzése szükséges a komplex vizsgához).

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

A DI, figyelemmel a hallgatói sokszínűsége, valamint a hazai és nemzetközi kutatási irányokra, széles témaválasztékot biztosít doktoranduszainak, és ehhez igyekszik a képzési struktúrát is illeszteni. A rugalmas tanulási útvonalak kialakítása és a lemorzsolódás

csökkentése érdekében a távoktatás lehetőségét is felvetették már a DI-ben. A kialakult járványügyi helyzetben az óratartás és témavezetői konzultációk online formában biztosítottak. A tárgyak elvégzése után a hallgatóknak biztosított a visszajelzés lehetősége, kérdőív formájában véleményezhetik a kurzust, valamint fejlesztési javaslatokat fogalmazhatnak meg. Az interjúk, valamint az önértékelési dokumentum alapján tudható, hogy az Oktatói Munka Hallgatói Véleményezése (továbbiakban OMHV) kérdőívek kitöltésének aránya alacsony, ezért a DI – a GTK-val együttműködve – nyitott kérdéseket küldött ki a képzéssel kapcsolatban, valamint 4-5 fős fókuszcsoportos beszélgetéseket szervezett intézeti szinten. A válaszadás ugyan magasabb volt, de még mindig mérési problémákba ütköznek (kevés adat, nem nyílnak meg a doktoranduszok az interjúztató előtt).

A programokon részt vevő hallgatók előrehaladásának figyelemmel követése féléves beszámolón keresztül történik, melynek keretein belül a doktoranduszok számot adnak az elmúlt félévben végzett kutatási, publikációs és oktatási tevékenységeikről. A DI-MSz-ban írtaknak megfelelően a beszámolót a témavezetőnek szükséges megküldeni véleményezésre, akik azt a véleménnyel együtt továbbítják a TDT számára. A doktoranduszok és a témavezetők munkájának értékelése – előre meghatározott mutatószámok mentén – a beküldést követően a TDT ülésén zajlik. Az önértékelésből és a hallgatói visszajelzésekből kiderül, hogy a DI témavezetői szoros kapcsolatot tartanak fenn hallgatóikkal, és tudatosan ösztönzik őket a nemzetközi kapcsolatok kihasználására, publikációs előmenetelükre. Ugyanakkor a hallgatók véleménye szerint számukra mégis a legnehezebb a kutatói világba való bekapcsolódás.

A hallgatók további – a DI főbb erősségei között is kiemelt – csatornákon keresztül kapnak hasznos visszajelzést tanulmányi előmenetelükkal kapcsolatban: az egyik a fokozatszerzési eljárás részeként bevezetett módszertani vizsgálat, amelyen minden disszertáció átesik. A másik a Debreceni Egyetem és az ME közös rendezvényeinek keretében, külső oktatóktól érkező visszajelzések, tanácsok a doktoranduszok kutatásainak fejlesztésére vonatkozóan.

A DI több lemorzsolódást csökkentő lépést fogalmazott meg. Hallgatói kompetenciamérés alapján a DI megállapította, hogy szükségszerű a doktoranduszok prezentációs és publikációs készségeinek javítása, továbbá életpályamodell kialakítását tűzte ki célul, így a hallgatói motivációk, elképzelések feltárását követően vonzóbb és hallgatóközpontúbb PhD-képzést tud majd kialakítani. A publikációs tevékenység elősegítése érdekében több támogató tényezőt is említettek az interjúk során, melyek közül elsődleges szempont, hogy a doktoranduszok jellemzően a témavezetővel együtt írnak cikkeket, végzik a kutatásukat. Ezen túlmenően a DI anyagi lehetőségéhez mérten támogatja a külföldi és hazai konferenciárésztvételt is. Hazai terepen kiváló lehetőséget nyújt a két évente megrendezésre kerülő Lillafüredi konferencia, valamint a Nagyváradai doktorandusz konferencia, melyen a kar doktoranduszai rendszeresen bemutatják kutatásuk eredményeit. Emellett az évente megrendezett Doktorandusz Fórum is lehetőséget ad prezentálásra, a fejlesztési ötletek és visszajelzések gyűjtésére.

A képzés fontos része (a megszerzendő kreditek 10%-a) az irányított oktatási tevékenység is. A doktoranduszok jelenlegi oktatási feladatai magába foglalják esettanulmányok és tananyagok kidolgozását, szakmai előadások, konzultációk és gyakorlatok tartását. A Doktorandusz Önkormányzat (ME-DÖK) tagjaival folytatott interjú során, valamint a

doktoranduszoktól beérkezett visszajelzések alapján a Bizottság meggyőződhetett arról, hogy az oktatási feladatokat a hallgatók tisztázottnak érzik, azok jól dokumentáltak, a Neptun tanulmányi rendszerben a doktorandusz oktatóként van hozzárendelve az adott tárgyhoz. Emellett azt is elmondták, hogy a doktoranduszok lelkesen végeznek oktatási tevékenységet és megkapják azokat a szükséges visszajelzéseket is, amelyek alapján tudnak fejleszteni az oktatási tevékenységükön – visszajelzést kapnak a tárgyfelelőstől, illetve az oktatott hallgatóktól is OMHV-kérdőíven keresztül.

A tanulmányi ügyekkel foglalkozó kollégák elmondása alapján a hallgatók megfelelő tájékoztatást kapnak a panaszkezelési folyamat lépéseiről, a beiratkozást követően megkapják a szükséges információkat (mind a külföldi, mind a magyar hallgatók), ezt a doktoranduszoktól kapott válaszok is igazolták. Visszajelzések alapján a doktoranduszok többféleképpen vélekednek arról, hogy a DI bevonja-e őket, és ha igen, milyen mértékig a képzéssel kapcsolatos változtatások és döntések kialakításába. A magyar hallgatók javarészt elégedettek a bevonás mértékével, míg a külföldi doktoranduszok közül többen jelezték, hogy nincs lehetőségük visszajelzésre, nem tudnak arról, hogy kikérnék a véleményüket.

Ajánlások

A ME-DÖK visszajelzése alapján javasolt a tantárgyak követelményrendszerével kapcsolatos tájékoztatás hatékonyságán javítani.

Javasolt a külföldi doktorandusz hallgatók figyelmét felhívni, hogy a jelenleg rendszeresített kommunikációs csatornákon, lehetőségük van a képzéssel kapcsolatos visszajelzésekre.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

A jelentkezés feltételeivel és a DI felvételi eljárásban betöltött szerepével a DI-MSz kellő mélységben foglalkozik. A jelentkezési felhívás nyilvános, a DI honlapján elérhető, de mindegyik felvételi tájékoztató még a DI jogelőd nevére szól. Ez a kettős névhasználat zavaró lehet a jelentkezők számára. A felvételi kérvények elbírálását a TDT végzi, a döntésről levélben kapnak értesítést a hallgatók.

Az angol nyelvű képzés önköltsége fix összegű, nyilvános információ, ezzel szemben a magyar képzésre vonatkozóan nem található semmilyen tájékoztató az összegről (mindösszesen egy elő- és utókalkulációs lap). Az interjúk során a Bizottság úgy értesült, hogy a felvételi döntést tartalmazó értesítő levél nyújt tájékoztatást a magyar képzés önköltségének összegéről. Ezt megelőzően – ha a jelentkező igényli – tájékoztató jelleggel ismertetik az előző tanévben megállapított tandíjat. Ez a gyakorlat nem megfelelő, a felvételizők, érdeklődők számára készítsenek egyértelmű, nyilvános tájékoztató anyagot a várható önköltségről. Jó gyakorlat, hogy az SH-felvételizők számára digitális felületeken is biztosítják a felvételi interjú lehetőségét, illetve oktatási anyagok is megosztásra kerülnek ezeken a csatornákon.

A végzett hallgatók számának növelése a DI egyik elsődleges minőségcélja, ennek teljesülése érdekében a DI szigorította az egyéni felkészülőkre vonatkozó belépési lehetőséget. Egyéni

felkészülőkkel szemben támasztott követelmény lett a minimum két éves szakmai tapasztalat igazolása, mellyel azt próbálja meg a DI kiküszöbölni, hogy az éppen munkába álló hallgatónak hirtelen megnövekedett munkaterhelése miatt ne jusson elég ideje tanulmányaira.

A DI-MSz, amely a DI honlapjáról magyar és angol nyelven egyaránt elérhető, részletesen foglalkozik a fokozatszerzés lépéseivel (5. melléklet), a műhelyvita szabályaival, a komplex vizsga (12. melléklet), illetve a nyilvános vita (5. melléklet) követelményrendszerével. Ezen folyamatok kidolgozottsága megfelelő.

A komplex vizsga eljárásrendje rögzített, elméleti részében a TDT által – a jelentkezők szakterületének és kutatási tervének ismeretében – meghatározott két elméleti ismeretkörből kell számot adni a hallgatóknak. A vizsgára való felkészülést megkönnyítendő, előre kiadott tételsor és javasolt szakirodalomjegyzék áll a doktoranduszok rendelkezésére. A témavezető írásban és a vizsgán szóban is értékeli a jelölt kutatási munkáját. Az önértékelésben és az interjúk során is említett komplex vizsga miatti hallgatói lemorzsolódás részletesebb vizsgálata javasolt.

A tantervi hálóban szereplő tárgyak szakmai tartalmáról, a kötelező és javasolt szakirodalmakról, az adott tárgy teljesítésének követelményrendszeréről nincs információ a DI honlapján. Néhány tantárgy esetében ez megtalálható az adott, hirdető intézet honlapján.

A működtetett oktatási és konzultációs rendszer jól mutatja a doktorandusz hallgatók egyéni felkészülésének segítségét, kötelező kreditjeik megszerzésének lehetőségeit és publikációs irányaik determinálását. Az Erasmus program keretein belül rövid és hosszabb távú tanulmányi és oktatási lehetőségek is nyitva állnak, ezen lehetőségekről a hallgatók rendszeresen tájékoztatva vannak. A egyetemi doktori szabályzat és a DI-MSz értelmében a kreditelismerés kérelem alapján történik, amit – a Tanulmányi Bizottság véleményezését figyelembe véve – a TDT hagy jóvá. Az elismerés menetét, részleteit nem ismerteti egyik dokumentum sem.

Összességében megállapítható, hogy a DI elérhető szabályzatainak céljai, minőségbiztosítási dokumentumok irányelvei és a benyújtott önértékelés is azt mutatják, hogy a felvett doktoranduszok számára biztosítják a képzéshez szükséges és megfelelő feltételeket, a tudományos előrehaladáshoz kapcsolódó szakmai kritériumokat.

Ajánlások

A felvételizők, érdeklődők számára egyértelmű, nyilvános tájékoztató anyagot kell biztosítani a várható önköltségről. Itt javasoljuk a mesterképzési szakok önköltségeinek figyelembevételét.

Javasolt a DI honlapján megjeleníteni a törzstagok és az oktatók rövidített szakmai életútját, ezzel is segítve a jelentkező hallgatók számára a témaválasztást.

Ajánlott a kreditelismerés kereteit, menetét részletesebben szabályozni (pl. rögzíteni, hogy milyen típusú korábbi eredményekért számolható el kredit, a doktorandusz kinek és milyen

határidővel kell benyújtania az adott egyetemen folytatott tanulmányokról vagy kutatásról kiadott igazolást és/vagy kurzusleírást).

A felvételi jelentkezés postai úton történik, aminek továbbfejlesztése (a vírushelyzetre való tekintettel is) átgondolandó.

A DI tantervi hálójában található tantárgyak részletesebb leírását (tematika), a teljesítés követelményrendszerét egységes szerkezetben a DI honlapján is érdemes lenne megjeleníteni.

ESG 1.5 Oktatók

Az önértékelést megelőző időszakban több nagyobb formátumú személycserére került sor a DI-ban. A fiatal oktatók számára fontosnak tartjuk kidolgozni a törzstagga válás átlátható és követhető feltételeit. A törzstagok többségének tudományos tevékenysége megfelelő, mind hazai, mind nemzetközi szinten ismert szakemberek. Kutatási területeik kellő módon kapcsolódnak a DI alprogramjaihoz, de a gazdálkodási, pénzügyi tématerületek túlsúlya jelentős a térbeliség témaköreihez mérten. Áttekintve a nyilvános adatbázisokat (doktori.hu, MTMT) megállapítható, hogy a törzstagok többségének a nemzetközi publikációs területen, illetve az idegen nyelven történő publikáción kell erősítenie, hogy ezzel is a minőségbiztosítási célok – például az „oktatók és kutatási témavezetők esetében a Q₁-Q₄ besorolású cikkek számának az előző évhez viszonyítva 10%-os növelése” (ld. Minőségbiztosítási Szabályzat) – hosszú távon megvalósulhassanak és fenntarthatóak legyenek. Itt elsősorban azok előmenetelét szükséges segíteni, akik az önértékelés alapján alig, vagy egyáltalán nem rendelkeznek idegen nyelvű nemzetközi közleménnyel. Az erre vonatkozó hosszú távú, minőségbiztosítási rendszerhez kapcsolódó intézkedési tervre az önértékelés nem tért ki, pedig ezen folyamat is szabályozott, hiszen a törzstagok megfelelését évente felülvizsgálják.

A minőségbiztosítási rendszer fontos tényezője az elvégzett szakmai munka minőségének visszacsatolása. A lefolytatott interjúk alapján megállapítható, hogy a DI figyelemmel kíséri a témavezetők szakmai munkáját és évenkénti értékelésen vizsgálják az elvégzett feladatok és a témavezetett hallgatók előrehaladási eredményeit. Az önértékelés és a doktoranduszok visszajelzése is rámutattak az idegen nyelvi kompetenciák akadályaira, amik javítása a DI hosszú távú céljaiban meghatározott nemzetköziesítéshez nélkülözhetetlen. A DI a karral együttműködve megteremti a nyelvi továbbképzés lehetőségét és támogatja az oktatók nyelvikompetencia-fejlesztését is Erasmus programon keresztül. Emellett az egyetem kiscsoportos és egyéni nyelvi készségfejlesztéseket hajt végre az Idegennyelvi Oktatási Központ munkatársainak bevonásával.

Az Országos Doktori Tanács (ODT) honlapján megjelenő témakiírások jól mutatják a kutatási területek szerteágazó lehetőségeit, így ezek hosszú távú, perspektivikus kutatási lehetőségeket biztosítanak a DI számára. A témavezetettek száma a törzstagok esetében viszonylagos egyensúlyt mutat. A kevesebb témavezetettel rendelkezők esetében a TDT-nek javasolt megvizsgálni ennek okát, és ha szükséges, elrendelni a témakiírások aktualizálását,

tartalmi módosítását. A DI szakmai nyitottságát mutatja, hogy a főállású oktatók mellett, számos más társintézmény oktatóit is bevonja a képzési munkába, így lehetőséget biztosítanak a hallgatók számára az adott témakör szerteágazóbb ismeretköreinek elsajátításához.

Az oktatókkal, témavezetőkkel szembeni követelményeket a DI transzparens módon, szabályzatba foglalva meghatározta. Előírás például, hogy minden témavezető legalább kéthetente konzultáljon a doktoranduszával, továbbá évente beszámolási kötelezettsége van a TDT felé munkájáról és az elért eredményeiről. A minőségbiztosítás fontos eleme, hogy maximalizálták az egy témavezetőre jutó témavezetettek számát. Eszerint egy témavezető egyidejűleg hat doktorandusznak lehet témavezetője. Jó gyakorlat, hogy a Bölcsészettudományi Karral való együttműködés keretében az oktatók, oktatói munkájukhoz kaphatnak pedagógiai segítséget képzés formájában. Az így meghirdetett oktatásmódszertani kurzusukat már hat fő elvégezte. A kutatómunkához folyamatos segítséget nyújtanak a Központi Statisztikai Hivatal munkatársai, akik hozzáférést biztosítanak a kihelyezett kutatószobához, míg az Állami Számvevőszék munkatársainak bevonását öt éves együttműködési szerződés biztosítja.

Ajánlások

A DI publikációs követelményrendszerében meghatározott minőségi paraméterek hangsúlyosabban kellene, hogy megvalósuljanak, így a témavezető és a doktorandusz kutatási eredményeinek közös publikációival javulhatnak a jelenlegi nemzetközi publikációs arányok.

Javasolt a habilitációs előmenetelhez vezető szakmai út részletes kidolgozása, ami tervezhetővé tenné a DI utánpótlásnevelését.

Javasolt az oktatók tudományos előmeneteléhez kapcsolódó, az utánpótlást is elősegítő ösztöndíjrendszer kidolgozása, a minősített (Q-s) publikációs tevékenység tudatos és tervezett támogatása.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

A doktoranduszok tanulási és kutatási tevékenységét támogató hallgatói szolgáltatásként a könyvtár ellátottsága fontos tényező. A könyvtár online katalógust biztosít a doktoranduszoknak, amennyiben szakkönyveket, tanulmányokat keresnek, valamint az online felület előfoglalásra is alkalmas. Az egyetem EISZ előfizetéssel rendelkezik, ezáltal olyan külföldi és hazai (kb. 50-50% arányban), minősített szakirodalom-adatbázisok érhetők el a hallgatók számára, mint például a Springer, Elsevier. A hallgatók számára az előfizetett adatbázisok eduID hozzáféréssel ingyenesen rendelkezésre állnak, így akár az egyetem területén, akár otthonukban is (VPN) hozzá tudnak férni a kutatásukhoz szükséges szakirodalomhoz. A könyvtár speciális közgazdaságtani adatbázissal nem rendelkezik, de amennyiben igény jelentkezne rá, külön kérés alapján megrendelik azt.

A doktoranduszok számára az MTMT-adatbázis használata kötelező. Ezen kívül a MIDRA (Miskolci Egyetem Digitális Raktára és Adattára) az az online repozitórium, amelyben a helyi

publikációkat, tanulmányokat, dolgozatokat gyűjtik. Az interjúk során kiderült, hogy a digitalizált dokumentumok száma egyelőre alacsony, de a digitalizálási kapacitás magas (körülbelül kétezer oldal naponta), így könnyen tudják pótolni a kért anyagokat. Jó gyakorlatként azonosítható, hogy a járványhelyzetre gyorsan reagálva, a könyvtár előirányozta a könyvtári dokumentumok másolásvédett verziójának biztosítását, ezek bekérésére is van már lehetőségük a hallgatóknak – a bizottsági interjúk hetén küldtek ki róla részletes tájékoztatást.

Az angol nyelvű képzés oktatási infrastruktúrájának bővítését az MNB mint külső partner is támogatja. A keretösszeget könyvek és elektronikus tananyagok beszerzésére fordíthatja az egyetem. A könyvtár igazgatója beszámolt arról, hogy a külföldi hallgatók is előszeretettel látogatják az olvasótermet, ahol a közös tanuláshoz és kutatáshoz biztosítottak a feltételek. A külföldi hallgatók visszajelzése alapján többen elégedetlenek az elérhető idegennyelvű szakirodalom mennyiségével. Ezt a panaszt igazolja az önértékelésben leírtak is, miszerint költségvetési okokból a kari könyvtárak mindössze 16%-a idegennyelvű. Szintén a külföldi hallgatók közül többen kifogásolták, hogy nem biztosított pénzügyi támogatás konferenciárészvételre és publikálásra, valamint a magyar hallgatókkal ellentétben nekik nem biztosítanak laptopot. A munkavégzés körülményeit tekintve az összenyitott és többszemélyes irodák a folyamatos együtt dolgozás lehetőségét adják a hallgatóknak, ugyanakkor itt is több hallgató jelezte, hogy számukra nem biztosított iroda oktatási és kutatási munkájuk elvégzéséhez.

A külföldi hallgatók előrehaladását segítő mentorprogramot működtet az egyetem, amelyben önkéntes hallgatói részvétellel valósul meg a külföldi doktoranduszok támogatása.

A doktoranduszok adminisztratív ügyekben a DI adminisztrátorát kereshetik, a képzéssel és a folyamatokkal kapcsolatos kérdéseikkel pedig a DI titkárát. Erről tájékoztatást kapnak a hallgatók a beiratkozást követően. A hallgatói visszajelzések alapján általában elégedettek az adminisztráció folyamatával (magyar és külföldi hallgatók is), és pozitívumnak tartják, hogy egyre kevesebb a papír alapú ügyintézés, ugyanakkor még tovább redukálható, ami nagy mértékben gyorsítja a folyamatokat.

Ajánlások

A tanulmányi ügyekért felelős kollégák elmondása alapján, a feladataik teljesítésén felül kevés idejük marad angol nyelvtanulásra, ami kihat az angol nyelvű ügyintézés minőségére. Javasolt egy kifejezetten a külföldi hallgatókkal való kapcsolattartásért és adminisztrációért felelős személyt kijelölni a karon vagy közvetlenül a doktori iskolában.

Javasolt a doktoranduszok visszajelzései alapján megvizsgálni az eszközellátottságot, hogy minden doktorandusznak ugyanolyan körülményeket biztosítsanak a képzés során.

ESG 1.7 Információkezelés

Az önértékelést a GTK dékánja által létrehozott munkacsoport készítette, melybe bevontak PhD-hallgatókat is. A DI Minőségbiztosítási Szabályzatában rögzíti, hogy négy évente végez

önértékelést az ESG sztenderdjeinek való megfelelésről. A DI évente készít tanévre szabott minőségfejlesztési tervet (feladat-időszak meghatározásával), amely elérhető a honlapján, illetve a DI Minősbiztosítási Szabályzat és Eljárásrendje is tartalmazza. Az említett dokumentum részét képezi a minősbiztosítással kapcsolatos tevékenységekhez (pl. doktorjelöltek publikációs tevékenységének értékelése, DI honlapjának gondozása, lemorzsolódás mérése) készített részletes szervezet-mátrix, amely négy feladatkört mutat be: előkészít-végrehajt-dönt-ellenőriz. Az egyetem minősbiztosítási céljaival összhangban lévő, DI által kitűzött minősbiztosítási célok, mutatók és indikátorok figyelemmel kísérése elsősorban a DI vezetője, titkára, valamint a TDT feladata. A DI a stratégiai fejlesztési területek feltárásához alapos és részletes C-SWOT analízist készített, melyet az önértékelési dokumentumba is beemelt.

A DI követi a felvettek (330 fő), abszolutóriumot (180 fő), valamint fokozatot szerzett hallgatók (85 fő) számát. Az önértékelésben bemutatásra kerültek a lemorzsolódás potenciális okai (négy területen: intézményi tényezők; attitűdök, szándékok és a pszichológiai folyamatok; akadémiai tényezők; szociális tényezők), valamint a DI ezekre reagáló intézkedései (pl. tantárgyfejlesztés, komplex vizsga szabályainak áttekintése, publikációs gyakorlat javítása, módszertani értékelés fázisának beépítése a fokozatszerzési eljárásba). A felsoroltakat a DI-MSz is rögzíti.

Szintén a karral közösen a DI motivációs, valamint kompetenciamérést végez (kérdőíves formában; bejövő, közbülső, kimenő hallgatókra), melyek eredményeit a képzésfejlesztésben és a lemorzsolódás csökkentésében használ fel.

A fokozatot szerzettek életútjának követésére egyetemi szinten a Diplomás Pályakövető Rendszer (DPR) szolgál. A vizsgálatok egy-, három- és ötévente zajlanak, a beérkező információkat, elemzéseket a kari minősbiztosítási vezető juttatja el a DI-nak. Az alacsony visszajelzési hajlandóságot javítandó a DI tervezi a képzést fokozatszerzés nélkül befejezők – nem éves gyakoriságú – megkérdezését. A DPR mellett a DI figyelemmel követi a fokozatot szerzettek MTMT felületét, illetve informális módon – személyes kapcsolatokon keresztül – is gyűjt visszajelzést a képzésről.

Hallgatói elégedettségmérést a DI külön nem végez, egyetemi szintű felmérés szolgáltat az elégedettség mértékéről adatokat. Ennek eredményét becsatornázzák a GTK-val közösen vezetett oktatói teljesítményértékelési rendszerhez kapcsolódó motivációs rendszerbe. A tőrstagok, oktatók, témavezetők publikációs tevékenységét a TDT évente ellenőrizi az MTMT alapján, az érintett csak akkor kap visszajelzést, ha a TDT valamit kifogásolhatónak talált. Ebben az esetben a témahirdetés lehetőségét szüneteltetik az érintettnél. Hasonlóan monitorozzák a témavezetői tevékenységet a lemorzsolódók, időben/késve fokozatszerzők tükrében (probléma esetén például megoldási javaslat volt társtémavezető bevonása).

Az önértékelés a DI képzésére, működésére érkező külső visszajelzések között említi például a bírálóbizottságok külső tagjaitól érkező véleményeket, valamint az intézményi szinten végzett társadalmi hatásvizsgálatok eredményét. A látogatás során kiderült, hogy informális módon a partnerkapcsolatoktól is érkeznek visszajelzések (pl. Robert Bosch). Az MNB részére – az együttműködési megállapodás keretében – a DI éves szinten minősbiztosítást nyújt be,

amelyben például bemutatják a komplex vizsgázók, abszolutóriumot szerzettek, valamint a fokozatot szerzettek létszámadatait.

Az információkezelés vonatkozásában a DI gyűjtési, elemzési és értékelési tevékenysége megfelel a sztenderdnek.

Ajánlások

Javasolt a már korábban említett, intézményi szintű hallgatói fókuszcsoportos beszélgetés rendszerének – a PhD-képzés sajátosságainak figyelembevételével – bevezetése DI-szinten.

ESG 1.8 Nyilvános információk

A DI honlapja informatív, logikus felépítésű és felhasználóbarát, a különböző szabályzatok, dokumentumok könnyen megtalálhatók (pl. az összes érvényben lévő Képzési Terv – egyértelműen jelölve, hogy melyik évben felvett doktoranduszokra vonatkoznak –, Működési és Minőségbiztosítási Szabályzatok, az Egyetemi Doktori Szabályzatra mutató link). A honlap karbantartásáért, aktualizálásáért a DI adminisztrátora felel, valamint a DI titkára is segédkezik ebben a feladatban. A DI honlapja az oktatók számára is többféle segédanyagot, útmutatót nyújt (pl. a tárgy hirdetés/kutatási témakiírás formai és tartalmi szabályairól, szempontok az (elő)opponensi vélemény elkészítéséhez).

Az angol nyelvű honlap (a magyar nyelvűvel ellentétben, ahol több angol nyelvű tájékoztató is található a látogató) kevésbé informatív, vannak hiányzó vagy frissítésre szoruló információk, dokumentumok. A DI angol nyelvű Működési Szabályzatában foglaltaknak megfelelően a DI angol nyelvű Minőségbiztosítási Szabályzatának feltöltése szükséges („The website contains the basic documents of the Doctoral School [operational regulations, training programmes, quality assurance]”). Az elérhető felvételi tájékoztató a 2019/2020-as tanévre szól (ugyanakkor a magyar nyelvű honlapon elérhető mindkét nyelven). Nem található információ a DI-ban készült disszertációkról (még hivatkozás formájában sem). A „Conference” menüpontot javasolt frissíteni, az utolsó felhívás 2015. évi (a magyar nyelvű honlapon található aktuális konferencia és publikációs lehetőségek), valamint a „Quality development plans” menüpont alatt nem érhető el tartalom, ha nem tervezik feltölteni, javasolt az eltávolítása. A disszertációkat gyűjtő Miskolci Egyetemi PhD Disszertációk Adattára (MEPDA) adatbázis nyilvános, könnyen kereshető.

A Miskolci Egyetem Doktori Képzés és a Doktori (PhD) Fokozatszerzés Szabályzata (2020) bemutatja a doktori képzés felépítését és tanácsai (EDT és TDT) jog- és feladatkörét, a tanulmányi előmenetel mérőföldköveit és a fokozatszerzési eljárás általános követelményeit. Ami a tájékozódást esetlegesen megnehezítheti, hogy az egyetem honlapján a 2020-as dokumentum mellett még két további verzió (2017, 2019) érhető el. A 2017-es dokumentum már az új doktori képzésre vonatkozó szabályokat tartalmazza, a 2019-es dokumentum pedig a régi képzésben alkalmazott szigorlatról rendelkezik, valamint a fokozatszerzési eljárásért díjat jelöl meg, amely az Nftv. 81. §-a értelmében díjmentesen igénybe vehető szolgáltatás.

Továbbá az sem egyértelmű, hogy a régi doktori képzésben tanulóakra melyik szabályzat vonatkozik. Ezt mindenképpen tisztázni, javítani szükséges, és egyértelműen kommunikálni.

A DI szabályzatairól elmondható, hogy világos szerkezetűek, a címnek megfelelő a tartalom. A dokumentumok elején jelzettek az adott dokumentum elfogadásának adatai (jóváhagyó testület, határozatszám). A szabályzatokkal, nyilvános dokumentumokkal szemben azonban általános formai követelmény – hosszától függően – tartalomjegyzék feltüntetése, ez több helyen hiányzik (DI-MSz, Minőségbiztosítási Szabályzat és Eljárásrend), így a keresés meglehetősen nehézkes. A DI-MSz (2020) bemutatja a DI felépítését és vezetését, a tanulmányi előmenetel mérföldköveit és a fokozatszerzési eljárás DI-specifikus követelményeit (módszertani bírálat, műhelyvita, publikációs előfeltétel), valamint a 14. sz. mellékletben ismertetik a tanulmányaikat 2016. szeptember 1-je előtt megkezdett hallgatókra vonatkozó szabályokat.

A DI Minőségbiztosítási Szabályzata és Eljárásrendje (2019) részletes és alapos. A dokumentum tartalmazza többek között a DI küldetésnyilatkozatát, minőségcéljait, minőségbiztosítási elveit, valamint azok gyakorlatba átültetett eljárásait (TDT éves munkaterve, kompetenciamérés, témakiíró audit, stb.). A szabályzat értelmében a DI „a tevékenységének átláthatóságát biztosítandó [...] a TDT ülések jegyzőkönyveit honlapján közzéteszi”. Ezek a dokumentumok azonban jelszóval védett tartalmak, így amennyiben nem kívánják ezeket nyilvánossá tenni, javasolt a szabályzatban átvezetni. Szintén ebben a szabályzatban rögzítik, hogy a tantárgyi tematikákat a felülvizsgálatot követően a DI honlapján közzéteszik, ezek azonban nincsenek feltöltve a jelzett felületen. A Bizottság a látogatás során úgy értesült, hogy a GTK intézeti honlapjain érhetőek el, valamint az oktatók továbbítják az érintett doktoranduszoknak e-mailben. Szintén javasolt a szabályzatban foglaltakat átültetni a gyakorlatba: a DI honlapján (akár link formájában) egy helyen legyenek elérhetőek az adott félév tematikái. Ez megkönnyíti a felvételiző és átjelentkező hallgató tájékozódását is.

A DI névváltoztatást kezdeményezett, az új név átvezetése még nem történt meg minden felületen. Fontos, hogy a DI új neve egységesen szerepeljen mind a honlapon, mind a szabályzatokban, hallgatói és oktatói nyomtatványokban, tájékoztató dokumentumokban.

Az oktatók, témavezetők és doktoranduszok főként a DI honlapját tekintik tájékoztatói felületnek. A hallgatók a DI titkárától, oktatóiktól, témavezetőiktől rendszeresen kapnak a képzéssel kapcsolatban információkat, felhívásokat e-mailen keresztül. Visszajelzések alapján a külföldi doktoranduszok többsége hiányolja a teljeskörű angol nyelvű levelezést, többször érzik úgy, hogy lemaradnak információkról vagy szocializációs eseményekről.

A DI honlapja, dokumentumai naprakészek, az akkreditációs eljárást megelőzően lettek frissítve. A fejezetben felsorolt hiányosságok pótlása, anomáliák javítása mellett a DI, az információk nyilvánossága tekintetében, megfelel a sztenderdnek.

Ajánlások

A honlapon a „Disszertációk” menüpont alatt javasolt egy, a MEPDA repozitóriumra mutató linket elhelyezni.

Javasolt a MAB hatályon kívüli eljárásaira történő hivatkozások, utalások eltávolítása (például: "A törzstagok szakmai kritériumait és munkajogi, életkori feltételeit a 387/2012. (XII.19.) Korm. rendelet és a MAB határozat rögzítik.")

Az 2020/2021. évi angol nyelvű felvételi tájékoztató dokumentum csak a DI magyar nyelvű honlapjáról érhető el, az angol nyelvűn a tavalyi tájékoztató található. Ezt javasolt frissíteni.

Látogató Bizottság

Elnök: Káposzta József, egyetemi tanár, Szent István Egyetem

Tagok:

Sándorné Kriszt Éva, egyetemi tanár, Budapesti Gazdasági Egyetem

Balatoni Ildikó, egyetemi docens, Debreceni Egyetem

Tamás Alexandra, doktorandusz, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Dányi Beatrix, szakreferens, Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság

Online interjúk időpontja: 2020. május 4.